

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ด้วยกรมวิชาการเกษตรได้รับคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ที่ยื่นโดยนักปรับปรุงพันธุ์พืช เพื่อขอรับหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ในพันธุ์พืชจำนวนทั้งสิ้น 2 รายการ ดังนี้

1. ข้าวพันธุ์บางแดน
2. ข้าวพันธุ์อุษุทธาหนึ่ง

อธิบดีกรมวิชาการเกษตรได้พิจารณารายงานการตรวจสอบคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว เห็นว่าคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ดังกล่าวถูกต้อง ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 22 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 อธิบดีกรมวิชาการเกษตร จึงให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ทั้ง 2 รายการ โดยมีรายละเอียดคำขอตามรายการที่แนบมาท้ายประกาศนี้

หากผู้ใดเห็นว่าตนมีสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ หรือเห็นว่า คำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ไม่ชอบด้วยมาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 15 มาตรา 16 หรือมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542* สามารถยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ฝ่ายคุ้มครองพันธุ์พืช กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 โทรศัพท์ 02-940-7214 ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันโฆษณาประกาศ นี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2548

(นายฉกรรจ์ แสงรักษาวงศ์)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ข้าวพันธุ์บางแตน

- (1) เลขที่คำขอ : 47/2548 วันที่ยื่นคำขอ : 29 มิถุนายน 2548
- (2) ชื่อผู้ขอ : นายวิชัย หิรัญยูปกรณ
- (3) ชื่อพันธุ์พืชใหม่ : บางแตน
- (4) รายละเอียดที่มาของพันธุ์พืช : เกิดจากการผสมพันธุ์ 3 ทาง ระหว่างข้าวพันธุ์ผสมชั่วที่ 1 ของข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี 60 กับ IR 60 เป็นพันธุ์แม่ ผสมกับข้าวพันธุ์ IR 64 เป็นพันธุ์พ่อ ทำการคัดเลือกข้าวพันธุ์ผสมตั้งแต่ชั่วที่ 1-6 ศึกษาพันธุ์ทั้งขั้นต้นและขั้นสูง พร้อมทั้งปลูกเปรียบเทียบผลผลิตจนได้พันธุ์ใหม่ คือ บางแตน
- (5) กรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช และลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชใหม่ :

5.1 กรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช

ข้าวสายพันธุ์ CNT89020-9-2-2-3 (บางแตน) ได้จากการผสมพันธุ์ 3 ทาง ระหว่างข้าวพันธุ์ผสมชั่วที่ 1 ของพันธุ์ข้าวสุพรรณบุรี 60 กับ IR 60 (แม่) โดยมีลักษณะเด่นคือให้ผลผลิตสูง ด้านทานต่อโรคไหม้ ผสมกับพันธุ์ข้าว IR 64 (พ่อ) มีลักษณะเด่นคือให้ผลผลิตสูง อายุสั้น ทนแล้ง ด้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ที่สถานีทดลองข้าวชัชนาท ในปี พ.ศ. 2532 ทำการคัดเลือกข้าวพันธุ์ผสมตั้งแต่ชั่วที่ 1-6 ศึกษาพันธุ์ทั้งขั้นต้นและขั้นสูง ปลูกเปรียบเทียบผลผลิตภายในสถานีที่สถานีทดลองข้าวชัชนาท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2540 ปลูกเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างสถานีและในนาเกษตรกรที่ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตชัชนาท ลพบุรี และนาเกษตรกร จ. ชัชนาท พิษณุโลก ตั้งแต่ปี 2540-2544 และในปี พ.ศ. 2543-2546 ศูนย์วิจัยข้าวปราชินบุรีได้นำเอาเมล็ดที่ได้จากแปลงเปรียบเทียบผลผลิต ซึ่งถูกคัดออกจากการทดลองเนื่องจากไม่เหมาะสมกับสภาพการปลูกข้าวในภาคเหนือตอนล่าง นำมาปลูกศึกษาเสถียรภาพและศักยภาพการให้ผลผลิตในโครงการพัฒนาส่วนพระองค์บางแตน จ.ปราชินบุรี และนาเกษตรกร ศึกษาความต้านทานต่อโรค แมลง คุณภาพของเมล็ดทางกายภาพและทางเคมี ตลอดจนการยอมรับของเกษตรกรในการปลูกข้าวไม่ไวแสงในฤดูก่อนน้ำท่วมและหลังน้ำลด ซึ่งได้รับความนิยมจากเกษตรกรเป็นอย่างมาก ในเขตจังหวัดปราชินบุรีและฉะเชิงเทรา ได้ทำการผลิตเมล็ดพันธุ์คัดที่ศูนย์วิจัยข้าวปราชินบุรี ในปี พ.ศ. 2546-2547

5.2 ลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชใหม่

ลักษณะเด่นประจำพันธุ์ อายุเก็บเกี่ยวสั้น ด้านทานต่อโรคไหม้ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ลักษณะใบ ใบมีขนบ้าง ลิ่นใบมี 2 ยอด กาบใบสีเขียว มุมของใบตรงตั้งตรง

ลักษณะต้น เส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นขนาดปานกลาง ทรงกอตั้ง ต้นมีความสูงปานกลาง ประมาณ 100-120 เซนติเมตร (วัดเมื่อข้าวโน้มรวง)

ลักษณะดอก ยอดเกสรเพศเมียมีสีขาว

ลักษณะรวงข้าว จำนวนรวงในหนึ่งกอปานกลางเฉลี่ย 11-15 รวง การโผล่พ้นของรวงค่อนข้างมาก การจับตัวของรวงปานกลาง ความยาวของรวงปานกลางประมาณ 26-30 เซนติเมตร

อายุเก็บเกี่ยว เป็นข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง มีอายุเก็บเกี่ยว 95-115 วัน

ลักษณะของเมล็ดข้าว เปลือกเมล็ดสีฟาง น้ำหนักข้าวเปลือก 1,000 เมล็ด (ความชื้น 14%) หนักประมาณ 30-35 กรัม เป็นข้าวเจ้า รูปร่างข้าวกล้องเรียวยาว มีปริมาณอมิโลสสูง อุณหภูมิแป้งสุกต่ำ ความคงตัวของแป้งสุกอ่อนปานกลาง ไม่มีกลิ่นหอม

ความต้านทานต่อโรคและแมลง ต้านทานโรคไหม้ ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ข้าวพันธุ์อยุธยาหนึ่ง

(1) เลขที่คำขอ : 48/2548 วันที่ยื่นคำขอ : 8 กรกฎาคม 2548

(2) ชื่อผู้ขอ : นายวิชัย หิรัญยูปกรณ

(3) ชื่อพันธุ์พืชใหม่ : อยุธยาหนึ่ง

(4) รายละเอียดที่มาของพันธุ์พืช : เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างข้าวขึ้นน้ำพันธุ์อุตะเถาเป็นพันธุ์แม่ กับข้าวนาสวนพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 เป็นพันธุ์พ่อ ทำการปลูกคัดเลือกข้าวพันธุ์ผสมแบบเก็บรวม (bulk method) และปลูกเร่งชั่วอายุ (rapid generation advance-RGA) จนถึงชั่วที่ 5 คัดเลือกชั่วที่ 6-7 แบบสืบตระกูล (pedigree method) จนได้ข้าวพันธุ์ใหม่ คือ พันธุ์อยุธยาหนึ่ง

(5) กรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช และลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชใหม่ :

5.1 กรรมวิธีในการปรับปรุงพันธุ์พืช

ข้าวสายพันธุ์ HTAFR85035-B-R-R-7-9 (อยุธยาหนึ่ง) คัดได้จากการผสมพันธุ์ระหว่างข้าวขึ้นน้ำพันธุ์อุตะเถากับข้าวนาสวนพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 ที่สถานีทดลองข้าวหันทราในปี 2528 เป็นกลุ่มผสมที่ 35 ปลูกคัดเลือกข้าวพันธุ์ผสมแบบเก็บรวม (bulk method) และปลูกเร่งชั่วอายุ (rapid generation advance-RGA) จนถึงชั่วที่ 5 คัดเลือกชั่วที่ 6-7 แบบสืบตระกูล (pedigree method) จนได้สายพันธุ์ HTAFR85035-B-R-R-7-9 ในปี 2534-2536 นำไปศึกษาพันธุ์และเปรียบเทียบผลผลิตภายในสถานี ในปี 2537-2539 ปลูกเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างสถานีที่ทดลองข้าวหันทรา ศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี พร้อมทั้งศึกษาศักยภาพในการให้ผลผลิตในสภาพน้ำตื้นและน้ำลึก ในปี 2540-2542 ปลูกเปรียบเทียบผลผลิตในนาเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครนายก จังหวัดลพบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และในปี 2542-2544 ทำการทดสอบการตอบสนองต่อปุ๋ยไนโตรเจนในพื้นที่ดินเปรี้ยวทั้งในศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรีและในนาเกษตรกร จังหวัดปราจีนบุรี ในปี 2545-2546 ปลูกทดสอบผลผลิตและสาริตินาเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครนายก ศึกษาความต้านทานต่อโรคแมลง รวมทั้งสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ศึกษาคุณภาพเมล็ดทางกายภาพและทางเคมี ที่ศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี และสถาบันวิจัยข้าว ผลิตเมล็ดพันธุ์คัด (anticipated seed) ที่สถานีทดลองข้าวหันทราในปี 2545-2546

5.2 ลักษณะสำคัญของพันธุ์พืชใหม่

ลักษณะเด่นประจำพันธุ์ เป็นข้าวน้ำลึกที่มีรูปทรงต้นแบบใหม่ มีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูงที่ระดับน้ำ 25 เซนติเมตร ให้ผลผลิต 842 กิโลกรัมต่อไร่ น้ำลึก 100 เซนติเมตร ให้ผลผลิต 546 กิโลกรัมต่อไร่ มีความสามารถยืดปล้อง

ลักษณะใบ ใบมีขนบ้าง ลิ่นใบมี 2 ยอด กาบใบสีเขียว มุมของใบตรงปานกลาง

ลักษณะต้น เส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นมีขนาดใหญ่ (≥ 9 มิลลิเมตร)
ทรงกอตั้ง ต้นมีความสูงประมาณ 141-160 เซนติเมตร (วัดเมื่อข้าวโน้มรวง)

ลักษณะดอก ยอดเกสรเพศเมียสีขาว

ลักษณะรวงข้าว จำนวนรวงในหนึ่งกอเฉลี่ย 11-15 รวง การโผล่พื้นของรวงเล็กน้อย
การจับตัวของรวงปานกลาง ความยาวรวงปานกลางประมาณ 26-30
เซนติเมตร

อายุเก็บเกี่ยว เป็นข้าวไวต่อช่วงแสง วันเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วงวันที่ 16 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 14
ธันวาคม

ลักษณะของเมล็ดข้าว เปลือกเมล็ดเป็นสีฟาง น้ำหนักข้าวเปลือก 1,000 เมล็ด (ความชื้น
14%) หนัก 30-35 กรัม เป็นข้าวเจ้า รูปร่างข้าวกล้องเรียวยาว มีปริมาณอมิโลสสูง
ประมาณ 25-34% อุณหภูมิแป้งสุกปานกลาง (70⁰-74⁰ C) ความคงตัวของ
แป้งสุกปานกลาง ไม่มีกลิ่นหอม